

Kasvatus- ja sivistyspalvelut

Tilivelvollinen

Kasvatus- ja sivistyslautakunta ja sivistysjohtaja

Toimialan toimielin

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Toimialan tulosalueet

Talous- ja hallintopalvelut, opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, elinikäinen oppiminen

Toimialan palvelusuunnitelma

Kasvatus- ja sivistyspalvelut –toimiala edistää tasa-arvoisesti varhaiskasvatusta, sivistystä, osaamista ja hyvinvointia. Tuotamme asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Kasvatus- ja sivistyspalvelut	TP 2018	TA 2019	TA muutos 2019	TA muutettu 2019	TP 31.12.2019	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	7 100 291	3 343 180	-87 900	3 255 280	3 423 155	105,2 %	-167 875
Myyntituotot	4 584 211	1 353 800		1 353 800	1 236 015	91,3 %	117 785
Maksutuotot	1 964 285	1 630 550	-35 400	1 595 150	1 751 675	109,8 %	-156 525
Tuet ja avustukset	457 543	286 300	-20 000	266 300	393 161	147,6 %	-126 861
Muut toimintatuotot	94 252	72 530	-32 500	40 030	42 303	105,7 %	-2 273
Valmistus omaan käyttöön						#JAKO/0!	
Toimintakulut	-54 156 529	-53 610 369	2 092 771	-51 517 598	-50 976 020	98,9 %	-541 578
Henkilöstökulut	-27 092 303	-26 706 952	463 183	-26 243 769	-26 191 892	99,8 %	-51 877
Palvelujen ostot	-9 347 428	-9 967 350	926 749	-9 040 601	-8 791 330	97,2 %	-249 271
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-877 787	-979 600	15 720	-963 880	-892 060	92,5 %	-71 820
Avustukset	-3 338 949	-3 186 800	79 000	-3 107 800	-2 986 744	96,1 %	-121 056
Muut toimintakulut	-13 500 062	-12 769 667	608 119	-12 161 548	-12 113 993	99,6 %	-47 555
Toimintakate	-47 056 238	-50 267 189	2 004 871	-48 262 318	-47 552 865	98,5 %	-709 453
Vuosikate	-47 056 238	-50 267 189	2 004 871	-48 262 318	-47 552 865	98,5 %	-709 453
Poistot ja arvonalentumiset	-339 709	-286 700	3 100	-283 600	-430 805	151,9 %	147 205
Suunnitelman mukaiset poistot	-339 709	-286 700	3 100	-283 600	-430 805	151,9 %	147 205
Tilikauden tulos	-47 395 947	-50 553 889	2 007 971	-48 545 918	-47 983 671	98,8 %	-562 247
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-47 395 947	-50 553 889	2 007 971	-48 545 918	-47 983 671	98,8 %	-562 247
Vyörytyserät	-422 313	-621 000		-621 000	-2 056 931	331,2 %	1 435 931
Vyörytystuotot	2 382 086				4 266 981	#JAKO/0!	-4 266 981
Vyörytyskulut	-2 804 399	-621 000		-621 000	-6 323 912	1018,3 %	5 702 912
Kustannuslaskennalliset erät						#JAKO/0!	
Ylijääm. vyörytys er. jälkeen	-47 818 260	-51 174 889	2 007 971	-49 166 918	-50 040 602	101,8 %	873 684

Talous- ja hallintopalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Talous- ja hallintopalvelut tarjoavat toimialan muille tulosalueille talouden ja hallinnon tukipalveluita. Tulosalue vastaa myös Porvoon seudun musiikkiopiston tarjoaman palvelun hankinnasta.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Talous- ja hallintopalveluiden tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Talouden toteuma oli 100,06%. Euromääräinen ylitys on 376e, joka aiheutui sisäisten puhtaanapito- ja pesulapalveluiden (68e) sekä sisäisten vuokrien ylittymisestä (324e).

Talous- ja hallintopalvelut	TP 2018	TA 2019	TA muutos 2019	TA muutettu 2019	TP 31.12.2019	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot						#JAKO/0!	
Toimintakulut	-854 919	-976 827	323 600	-653 227	-653 603	100,1 %	376
Toimintakate	-854 919	-976 827	323 600	-653 227	-653 603	100,1 %	376

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	Ks 2019	Muutos	KsM 2019	Toteuma	Poikkeama
Musiikkiopiston oppilaita	124	124		124	124	0
Musiikki-leikkikoululaisia	189	197		197	182	-15

Opetuspalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Opetuspalvelut tarjoavat laadukasta esi-, perus- ja lukio-opetusta kasvun, hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen kyvyn edistämiseksi. Oppimisen, opetuksen ja oppilaitosten toimintaa ohjaa jatkuvan kehittymisen tavoite.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja päivittäminen nähdään jatkuvana prosessina. Kehittämistyössä 2019 korostuivat opetussuunnitelmien toteuttamisen (toteutettu ops), kokemisen (koettu ops) ja kirjoitetun opetussuunnitelman näkökulmat. Koulujen kehittämistyön tukena toimivat erillisen teeman mukaiset tulosalueen kehittämistimet, työryhmät ja koordinaattorit, jotka koostuvat opettajista, rehtoreista ja muusta henkilöstöstä.

Sälinkään koulun uudisrakennus otettiin käyttöön 1.8.2019 lukien. Ehnroosin rakentamishanke etenee suunnitellusti. Ehnroosin koulurakennushankkeen toteuttaminen nähdään tärkeänä ja kriittisenä menestystekijänä. Yksittäisten koulujen oppimisympäristön sisäilman haasteet asettavat merkittäviä investointi- ja peruskorjaustarpeita, jonka mukaiset taloudelliset sekä terveellisyys- ja turvallisuuden riskit tulee tunnistaa ja koulukohtaiset riskit poistaa.

Koulujen tiimityöskentelyn rakenteet, yhteisopettajuus, yhdessä tekeminen sekä oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen osallisuus ovat nyt ja tulevaisuudessa luonnollinen osa arkipäivän koulutyöskentelyä. Nopeasti muuttuvan toimintaympäristön ja lähikoulupalvelujen palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää riittävää henkilöstömäärää ja monipuolista pedagogista osaamista. Lähikoulupalveluiden saatavuutta tukevat rakenteet, kansainvälistyminen sekä tieto- ja viestintäteknologian kasvava rooli lähi- ja etäopetuksessa näyttävät osana tulevasta kehityksestä, jonka tulisi usein olla arkipäivää jo nyt.

Opetuspalveluiden talouden toteuma oli 101,27%. Euromääräinen ylitys talousarvioon oli 380 007e.

Tulosalueen toimintatuottojen toteuma oli 101,58%. Tuottojen ennakoitua parempi toteutuminen oli seurausta maksutuottojen (197,91%) sekä tukien ja avustusten (141,12%) ennakoitua paremmasta toteutumasta. Maksutuotot sekä tuet ja avustukset kompensoivat myyntituottojen merkittävästi ennakoitua heikomman toteuman (85,47%).

Toimintamenojen toteuma oli 101,27%. Toimintamenojen ylitys tuli henkilöstömenoista, joiden toteuma oli 102,69%. Palkat- ja palkkiot ylittyivät 271 807e ja henkilösivukulut 145 664e. Henkilöstömenojen kokonaisylitys oli 417 470e. Ylityksestä jaksotettujen palkkojen ja palkkioiden sekä jaksotettujen sosiaalivakuutusmaksujen osuus on 315 874e. Jaksotettuihin eriin puretaan edellisen vuoden lomapalkkavarauksen sekä kirjataan uusi lomapalkkavelka. Erotuksena syntyy lomapalkkavelan muutos. Kun muutos on miinusmerkinen, tarkoittaa se, että lomapalkkavelkaa on kertynyt vuoden aikana lisää.

Lomapalkkavelan kertyminen on seurausta mm. pitämättömistä lomista, henkilöstömäärän kasvusta ja palkankorotuksista. Vuoden 2019 varauksessa on mukana myös lomarahaleikkauksen täysimääräinen poistuminen, joka nostaa lomapalkkavarauksen määrää.

Opetuspalvelut	TP 2018	TA 2019	TA muutos 2019	TA muutettu 2019	TP 31.12.2019	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	1 598 399	1 642 530		1 642 530	1 668 416	101,6 %	-25 886
Toimintakulut	-30 494 554	-31 554 924	72 300	-31 482 624	-31 888 517	101,3 %	405 893
Toimintakate	-28 896 155	-29 912 394	72 300	-29 840 094	-30 220 101	101,3 %	380 007

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	Ks 2019	Muutos	KsM 2019	Toteuma	Poikkeama
Perusopetus						
Perusopetuksen oppilaita	2 773	2 774	0	2 774	2 678	-96
-joista erityisoppilaita	208	188		188	217	29
-pienryhmissä	148	128		128	127	-1
-integroituna	60	53		53	90	37
Tehostetussa tuessa	370	349		349	390	41
Esiopetusoppilaita	289	273		273	271	-2
-joista päivähoitossa	188	172		172	231	59
Vieraskuntalaisia Mäntsälässä	115	119		119	102	-17
Mäntsäläläisiä muualla	199	204		204	207	3
Koulujen määrä	14	13		13	13	0
Arola	66	65		65	59	-6
Hepola	211	211		211	198	-13
, josta pienryhmät	27	27		27	32	5
Hirvihaara	90	90		90	87	-3
Hyökännummi	209	209		209	202	-7
, josta pienryhmät	18	18		18	16	-2
Kirkkonylä	238	238		238	217	-21
, josta pienryhmät	0	2		2	3	1
Lukko*	26	26		26	0	-26
Myllymäki	306	306		306	309	3
, josta pienryhmät	18	29		29	28	-1
Nummisten koulu	180	180		180	149	-31
Ohkola	92	92		92	95	3
Saaren koulu	113	113		113	104	-9
Sälinkää	106	106		106	120	14
Sääksjärvi	76	76		76	75	-1
Alakoulut yhteensä	1 992	1 992	0	1 992	1 881	-111
Ehnroos	391	390		390	402	12
, josta JOPO	14	14		14	16	2
, josta pienryhmät	3	18		18	22	4
, josta valmistava opetus	25	0		0	0	0
Riihenmäki	669	672	0	672	661	-11
, josta pienryhmät	33	43		43	39	-4
- alakoulu	279	280		280	266	-14
- yläkoulu	390	392		392	395	3
Yläkoulut yhteensä	781	782	0	782	797	15
Toisen asteen koulutus						
Lukion opiskelijoita	282	315		315	304	-11

*Koulu lakkautettu 31.7.2019. Oppilaat siirtyneet Sälinkään kouluun

Varhaiskasvatuspalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteuttavat lapsen vanhempien ja kasvuympäristön muiden toimijoiden kanssa lapsen hoidon, tukevat lapsen kasvua sekä edistävät lapsen kehityksen ja oppimisen edellytyksiä.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Kotihoidontuen kuntalisä otettiin käyttöön vuoden 2019 alusta. Kustannuksia kuntalisä toi noin 500 000€ Subjektiiivisen varhaiskasvatusoikeuden laajentaminen ei tuottanut lisäkustannuksia, koska pääasiassa jokainen lapsi oli laskettu yhden paikalle hoidon tarpeesta riippumatta. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on edelleen lapsia 20 h varhaiskasvatuksen piirissä lapsen tarpeen tai vanhempien työn/opiskelun vuoksi.

Uusien päiväkotien avautuminen Hyökännummelle joulukuussa 2018 sekä Sälinkäälle elokuussa 2019 ei tuottanut henkilöstökustannuksia, koska henkilöstötarve niihin täytettiin sisäisesti supistamalla toimintaa Saviahon päiväkodissa, Anttilassa sekä luopumalla Pikku-Pappilan päiväkodista.

Amandan päiväkodin rakentamisen viivästyminen on muuttanut kuluvan sekä tulevan toimintavuoden osalta palvelujen tarjoamisen suunnittelua sekä kokonaisuuden arvioimista lapsimäärää vastaavaksi.

Tavoitteiden osalta seuraavien tavoitteiden toteutumista varten ollaan pääsemässä tavoitteisiin: Esiopetus suunnitelman arviointi ja päivittäminen yhteistyössä koulussa tapahtuvan esiopetuksen toimijoiden kanssa ei valmistunut vuoden 2019 loppuun mennessä vaan on yhä tekeillä ja viedään lautakunnan päätettäväksi keväällä 2020. Lapsen ja huoltajan osallisuuden osalta toiminnan suunnittelu ja arviointi on yhteistä, tietoa kerätään vasukeskusteluissa ja päivittäisissä kohtaamisissa sekä havainnoimalla ja kuulemalla lasta, mutta erillistä välinettä tiedon keräämiselle ei vielä ole.

Varhaiskasvatuspalveluiden talouden toteuma oli 93,11%. Tulosalueen tulojen toteuma oli 106,27%. Tulojen ennakoitua parempi toteuma oli seurausta myyntituottojen (175,79%) sekä maksutuottojen (102,33%) ylittymisestä. Varhaiskasvatuspalveluiden menojen toteuma oli 94,12%. Talousarvio alittui kaikkien tiliryhmien osalta.

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2018	TA 2019	TA muutos 2019	TA muutettu 2019	TP 31.12.2019	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	4 875 851	1 355 250		1 355 250	1 440 202	106,3 %	-84 952
Toimintakulut	-19 348 478	-17 909 492	300 000	-17 609 492	-16 574 197	94,1 %	-1 035 295
Toimintakate	-14 472 627	-16 554 242	300 000	-16 254 242	-15 133 996	93,1 %	-1 120 246

Suorite- ja tunnuslukutiedot

VARHAISKASVATUS				
Suorite ja tunnuslukutiedot	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019
Avoin ja kerhotoiminta				
Lapset	98	91	77	54
Läsnäolevat osapv-hoito	5 066	5 835	5 224	3 750
Perhepäivähoito				
Lapsia	57	49	45	35
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	8 344	8 474	7 474	6 151
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	165	240	20	208
Ryhmäperhepäivähoito				
Lapsia	7	10	12	10
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	1 136	1 391	1 511	1 901
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	0	44	259	121
Kotihoidontuki				
Lapsia	445	413	368	348
Yksityisen hoidon tuki, valtakunnallinen				
Lapsia	221	227	236	227
Yksityisen hoidon tuki, kunnallinen				
Lapsia	221	227	236	227
Päiväkotihoito (sis. ostot)				
Lapsia	662	706	662	670
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	102 634	101 657	99 688	100 423
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	16 582	23 375	27 214	24 230
Vuorohoito päiväkodissa				
Lapsia	69	70	69	102
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	12 046	11 776	11 526	13 214
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	22	264	1 179	1 713
Esiopetus				
Lapsia	193	220	185	195
Läsnäolopäivät	33 511	35 912	35 502	31 062

Elinikäinen oppiminen

Tulosalueen toiminta-ajatus

Elinikäinen oppiminen –tulosalue edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä opisto- ja kirjastopalveluita. Elinikäisen oppimisen, sivistyksen ja monipuolisen hyvinvoinnin edistämisen palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti vastaamaan kuntalaisten tarpeita.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Elinikäisen oppimisen tulosalueen talouden toteuma oli 102,01%. Tulosalueen talousarvio ylittyi 30 411e. Toimintatuottojen toteuma oli 122,15% ja toimintamenojen toteuma 104,93%.

Kansalaisopiston toteuma oli 104,97%, joka ylitti talousarvion 35 375 e. Opiston toimintatuotot ylittivät 49 811e, toteuman ollessa 121,20%. Toimintamenojen osalta toteuma oli 109%, jossa merkittävät ylitykset tulivat henkilöstökuluista (111,68%) sekä asiantuntijapalveluista (140,11%). Henkilöstömenojen ylitykset johtuivat toteutuneiden tuntien kasvaneesta määrästä, jonka vuoksi myös matkakorvausten kustannukset kasvoivat. Asiantuntijapalveluihin kirjataan kansalaisopistolla ostopalveluopettajat. Ostopalveluopettajien käyttäminen takaa ammattitaitoisen opetuksen ja monipuolisen opetustarjonnan. Erityisesti liikunnan opetuksessa on käytössä ostopalveluopettajia.

Kirjastopalveluiden toteuma oli 98,98%, joka alitti talousarvion 8 167e. Kirjastopalveluiden toimintatuottojen toteuma oli 132,12%. Toimintatuottojen ennakoitua parempi toteutuminen oli seurausta maksutuottojen sekä tukien ja avustusten ennakoitua suuremmista tuloista. Toimintamenojen toteuma oli 99,89%.

Toimintamenoissa merkittävästi alle talousarvion toteutuivat henkilöstökulut (96,27%), mikä kompensoi palveluiden ostoissa tulleen ylityksen (117,23%). Palveluiden ostojen ylitys oli seurausta kirjastoauton poikkeuksellisen suurista huolto- ja korjauskuluista.

Elinikäinen oppiminen	TP 2018	TA 2019	TA muutos 2019	TA muutettu 2019	TP 31.12.2019	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	626 041	345 400	-87 900	257 500	314 537	122,2 %	-57 037
Toimintakulut	-3 458 577	-3 169 126	1 396 871	-1 772 255	-1 859 703	104,9 %	87 448
Toimintakate	-2 832 536	-2 823 726	1 308 971	-1 514 755	-1 545 166	102,0 %	-30 411

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	Ks 2019	Muutos	KsM 2019	Toteuma	Poikkeama
Kansalaisopisto						
-opetustunteja	8 157	8 300		8 300	8 508	208
-opiskeijoita	3 280	3 300		3 300	3 241	-59
-kursseja	423	420		420	421	1
Kirjasto						
-lainat	211 848	222 000		222 000	235 046	13 046
-lainat / asukas	10	11		11	11	0
-lainaajat	5 135	5 800		5 800	5 327	-473